

Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego

LXIII LO im. L. Kossutha

Warszawa, 2019

Spis treści:

- I. Podstawa prawna działania WSDZ
- II. Wstęp i założenia WSDZ
- III. Cele ogólne i szczegółowe
- IV. Osoby odpowiedzialne za realizację programu
- V. Treści i czas realizacji, organizacji programu
- VI. Metody i formy pracy doradczej
- VII. Współpraca
- VIII. Przewidywane efekty
- IX. Ocena i ewaluacja

I. Podstawa prawna działania WSDZ:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego określa treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego, sposób realizacji doradztwa zawodowego oraz zadania doradcy zawodowego.
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty zobowiązuje placówki oświatowe do „przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia”.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutow publicznego przedszkola oraz publicznych szkół nakładają na dyrektorów i rady pedagogiczne „obowiązek organizacji wewnątrzszkolnego systemu poradnictwa zawodowego oraz zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu”.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy pedagogiczno-psychologicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach „Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i kariery zawodowej (...) prowadzą nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści”

II. Wstęp i założenia WSDZ

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego (WSDZ) obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. Określa rolę i zadania nauczycieli w ramach rocznego planu działania, oraz oczekiwane efekty, metody pracy. Stworzenie Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego pomaga uczniom w samopoznaniu własnych predyspozycji zawodowych (osobowości, potrzeb, uzdolnień, zainteresowań, możliwości), w przygotowaniu do wejścia na rynek pracy i w złagodzeniu startu zawodowego, to cel którego realizacja niesie wiele korzyści. U podstaw wprowadzenia WSDZ w szkole leży przekonanie, że środowisko szkolne odgrywa szczególną rolę w kształtowaniu decyzji zawodowej uczniów.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada, że:

- wybór zawodu jest procesem rozwojowym i stanowiącym sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia;
- na wybór zawodu składają się: wiedza na temat siebie, wiedza na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy;
- na wybór zawodu wpływają głównie cechy osobowościowe jednostki (temperament, charakter, poziom inteligencji, zainteresowania, zdolności), umiejętności, doświadczenia, wyznawane wartości i normy, czynniki emocjonalne, zdrowotne, rodzaj i poziom wykształcenia, wpływ rodziny, aktywność własna jednostki;
- szkoła ponadpodstawowa odgrywa szczególną rolę w kształtowaniu decyzji zawodowej uczniów;
- pomocy i wsparcia udzielają specjaliści i nauczyciele;
- działania w ramach WSDZ muszą być systematyczne, zaplanowane i realizowane wg harmonogramu pracy szkoły;
- WSDZ obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami (Radą Pedagogiczną);
- WSDZ ma charakter planowych działań ogółu nauczycieli i koordynowany jest przez szkolnego doradcę zawodowego, dzięki czemu wszelkie działania szkoły mają spójny charakter.

III. Cele doradztwa zawodowego w liceum

Celem doradztwa zawodowego w liceum ogólnokształcącym jest przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów, a także informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji. (Źródło: https://doradztwo.ore.edu.pl/wp-content/uploads/4.-WSDZ_liceum_og%c3%b3lnokszta%c5%82c%c4%85ce.pdf)

Cele szczegółowe:

Uczniowie:

- poznają własne predyspozycje zawodowe – zainteresowania, uzdolnienia;
- rozwijają swoje umiejętności i kompetencje;

- wiedzą jak się uczyć i rozwijać swoje zainteresowania, pasje i talenty;
- potrafią określić swoje mocne strony, są świadomi swoich ograniczeń;
- są zmotywowani do podjęcia wysiłku przy podejmowaniu decyzji w zaplanowaniu swojej przyszłości zawodowej;
- znają czynniki trafnego wyboru zawodu;
- posiadają informacje o zawodach i sytuacji na rynku pracy;
- znają system kształcenia oraz ofertę szkół wyższych;
- znają zasady rekrutacji i terminarz rekrutacyjny;
- wybierają zawód i szkołę po dokonaniu analizy własnych możliwości psychofizycznych z wymaganiami szkoły i zawodu;
- znają przeciwwskazania zdrowotne do wyboru zawodu i szkoły;
- znają źródła informacji edukacyjnej i zawodoznawczej;
- są otwarci i przygotowani na wyzwania współczesnego świata;
- znają trendy kierujące rynkiem pracy i przyczyny bezrobocia.

Nauczyciele:

- wykorzystują wiedzę o uczniu, pomagają mu w określaniu indywidualnych profili;
- potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów;
- rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności, predyspozycje;
- wspierają decyzję zawodowo – edukacyjną swoich uczniów;
- realizują tematy zawodoznawcze metodami aktywnymi zgodnie z podstawą programową;
- wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji lub kierują do specjalistów; włączają przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w proces orientacji i doradztwa zawodowego w szkole.

Rodzice:

- znają problematykę rozwoju zawodowego dziecka;
- są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli „doradców”;

- znają czynniki ważne przy wyborze kierunku studiów i zawodu;
- znają ścieżki edukacyjne, ofertę szkół wyższych, zasady rekrutacji;
- wiedzą gdzie szukać pomocy dla swoich dzieci w sytuacjach trudnych;
- angażują się w pracę doradcą szkoły (np. prezentują swoje zawody, zakłady pracy).

IV. Osoby odpowiedzialne za realizację programu

W realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele przedmiotowi, nauczyciel-bibliotekarz, specjaliści (m.in. pedagog, psycholog, doradca zawodowy) oraz inne osoby zatrudnione w szkole, np. pielęgniarka szkolna.

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizacji doradztwa zawodowego w szkole;
- organizuje wspomaganie szkoły w realizowaniu zadań związanych z doradztwem zawodowym polegające na planowaniu i przeprowadzaniu działań mających na celu poprawę jakości pracy szkoły w tym obszarze.

Doradca zawodowy (koordynator):

- prowadzi zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego i zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- wspiera nauczycieli, wychowawców, specjalistów i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów, rodziców i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;

- planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia;
- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z doradztwem zawodowym;
- wspólnie z zespołem przygotowuje projekt WSDZ;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z doradztwem zawodowym;
- współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego szkoły.

Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z doradztwa zawodowego;
- realizują tematy z doradztwa zawodowego na godzinach wychowawczych;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w planowaniu ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele przedmiotów:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania

z treściami programowymi doradztwa zawodowego;

- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizacji doradztwa zawodowego dla uczniów;
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach;
- prowadzą koła zainteresowań i zajęcia dodatkowe;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Specjaliści:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włączają treści z zakresu doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów;
- włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciel-bibliotekarz:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

Inne osoby zatrudnione w szkole, np. pielęgniarka:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;

- udziela informacji w kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście wyborów zawodowych dokonywanych przez uczniów;
- organizuje dla uczniów spotkania dotyczące dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków – adekwatnych do zawodów wybranych przez uczniów.

(źródło:https://doradztwo.ore.edu.pl/wp-content/uploads/4.-WSDZ_liceum_og%c3%b3lnokszta%c5%82c%c4%85ce.pdf_)

V. Treści i czas realizacji programu

(ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ1) z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego)

1. Poznawanie własnych zasobów, klasa I

Uczeń:

- 1.1 sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy („portfolio”);
- 1.2 określa obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego;
- 1.3 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.4 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.5 analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 określa własny system wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową.

2. Świat zawodów i rynek pracy, klasa II

Uczeń:

- 2.1 analizuje informacje o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz możliwościach ich uzyskiwania w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;
- 2.2 analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim

zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;

2.3 porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą oraz analizuje podstawy prawa pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika;

2.4 konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy;

2.5 określa znaczenie i wskazuje możliwości realizacji różnych form aktywizacji zawodowej;

2.6 sporządza i aktualizuje dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców;

2.7 przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej;

2.8 charakteryzuje przebieg procesu zakładania własnej działalności gospodarczej oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej;

2.9 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, klasa III

Uczeń:

3.1 korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia formalnego, pozaformalnego i nieformalnego;

3.2 określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym;

3.3 analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji;

3.4 wskazuje możliwości kontynuowania nauki.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych, klasa IV

Uczeń:

4.1 ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;

4.2 sporządza indywidualny plan działania – planuje różne warianty ścieżek edukacyjno-zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki własnych decyzji;

4.3 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i określonymi celami zawodowymi.

VI. Formy i metody pracy doradczej:

1. Formy i metody adresowane do uczniów:

- diagnoza zapotrzebowania na działania doradcze prowadzone w szkole;
- zajęcia warsztatowe mające na celu zwiększenie świadomości planowania własnego rozwoju i kariery zawodowej;
- warsztaty służące samopoznaniu i określeniu predyspozycji i zainteresowań edukacyjno-zawodowych;
- treningi umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej, radzenia sobie ze stresem, asertywności, twórczego myślenia; autoprezentacji, przygotowywania dokumentów aplikacyjnych
- realizacja treści doradczych na zajęciach dydaktycznych w ramach realizacji podstawy programowej;
- organizacja wycieczek, wyjazdów integracyjnych, wymiany zagranicznej;
- organizowanie dni otwartych szkoły (prezentacja i promocja oferty edukacyjnej);
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów, wyższych uczelni;
- udział w konkursach, zawodach, olimpiadach;
- działania uczniowskiego wolontariatu;
- działania w ramach kół zainteresowań;
- udostępnianie informacji o rynku pracy, możliwościach kształcenia i zatrudnienia.

2. Formy i metody adresowane do rodziców:

- organizowanie dni otwartych szkoły – oferta edukacyjna i promocja szkoły;
- indywidualne konsultacje z pedagogiem/psychologiem dla rodziców
- zorganizowanie spotkania/warsztatów dla rodziców z doradcą zawodowym;
- dostarczanie informacji edukacyjnych (rekrutacja, dokumenty aplikacyjne, rynek pracy,);
- udzielanie informacji dotyczących osiągnięć dziecka, zainteresowań, predyspozycji – wspomaganie w procesie podejmowania decyzji
- informowanie rodziców o możliwościach indywidualnych spotkań z doradcą (poprzez Librus/stronę internetową szkoły)

3. Formy i metody adresowane do nauczycieli:

- szkolenia z zakresu doradztwa zawodowego;
- wymiana doświadczeń z innymi nauczycielami w kraju i zagranicą;
- wspieranie działań mających na celu pomóc młodzieży w dokonywaniu wyborów edukacyjnych i zawodowych;
- śledzenie losów edukacyjnych i zawodowych absolwentów.

VII. Współpraca

- Centrum Rozwoju Doradztwa Zawodowego WCIES
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 18
- Centrum Edukacji i Pracy OHP
- Fundacja Katalyst EDucation
- Ursynowskie Centrum Doradztwa Zawodowego: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 19
- Uczelnie wyższe /Politechnika Warszawska/UW/SGGW
- Perspektywy
- Fundacja Młodzieżowej Przedsiębiorczości
- Agencje zatrudnienia
- Urząd Pracy
- Stowarzyszenie Doradców Szkolnych i Zawodowych RP
- Ośrodek Rozwoju Edukacji
- Centrum Edukacji Obywatelskiej

VIII. Przewidywane efekty

- przygotowanie młodzieży do samodzielnego i aktywnego planowania i realizowania swojej drogi zawodowej
- kreowanie postaw przedsiębiorczych, otwartych na wyzwania współczesnego świata
- rozwój umiejętności dotyczących:
- rozpoznawania własnych zasobów i ich wykorzystywania w kształtowaniu swojej kariery zawodowej
- radzenia sobie w sytuacjach trudnych i stresujących
- zarządzania czasem i organizacją pracy
- przygotowania dokumentów związanych z pracą zawodową
- poszukiwania pracy, autoprezentacji
- rozpoznawania różnorodnych zawodów, ich wymagań i specyfiki współczesnego rynku pracy

IX. Ocena i ewaluacja

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego oraz roczny plan doradztwa w LXIII LO są poddawane systematycznej ocenie . Za ewaluację odpowiada koordynator doradztwa zawodowego. Zespół ds. doradztwa zawodowego przeprowadzi ankietę ewaluacyjną oraz rozmowy z uczniami, rodzicami oraz nauczycielami. Rada Pedagogiczna oraz rodzice uczniów są informowani o realizacji doradztwa zawodowego w szkole. Wnioski z ewaluacji stanowią podstawę do modyfikacji WSDZ.